

ТАРАСОВА СЛАВА

Жива слава Тараса Шевченка: його поезія уже ввійшла в життя і зробилась частиною народного духу України, ввійшла в самосвідомість народню в ідеали народні.*

Народня самосвідомість у наші часи ясніш усього виявляється в національній літературі. І от, по заповіту великого Кобзаря України, виникла новітня українська література. Заповіт цей краще усього позначився у закінченню послання «До мертвих, живих і ненароджених» -

Обніміть ж, брати мої,
Найменшого брата, -
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!
Благословіть дітей своїх
Твердими руками,
І обмитих поцілуйте
Вольними устами!
І забудьтесь срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній,
Новий засіє ...
Обніміть-ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

По заповіту цьому виникла демократична література, уся захоплена думками про «менчих братів» маси народної.

У п'ятидесятих роках ХІХ століття з'явилися нові письменники: Марко Вовчок, котра розкрила зло кріпацтва такою-ж сміливою рукою, як і Шевченко. З 1861 року з'являється орган демократичного українства «Основа», з керманичами Кулішем, Костомаровим і уже конаючим Шевченком. У цьому місячнику, котрий закінчився у вересні 1862 р., з'явилися В.Б. Антонович, будучий український історик, етнографі П.П. Чубинський і П.С. Єфименко, молоді белетристи Ганна Барвінок (жінка Куліша), А. Свидницький, байкар і лірник Л.Глібов.

Сімдесяті роки дали белетриста-публіциста Олександра Кониського, белетристів Івана Нечуя-Левицького, Панаса Мирного. Вісімдесяті роки приносять новий шерг письменників, такого-ж демократичного напрямку - Іван Франко, Степан Ковалів, Тимош Бордуляк, Наталя Кобринська, Андрій Чайковський, Дмитро Маркович, Олена Пчілка, Борис Грінченко, Михайло Грушевський, Володимир Левицький.

Дев'ятдесяті роки знов приносять ряди українських письменників - Осип Маковей, Ольга Кобилянська, Денис Лукіянович, Лесь Мартович, Антін Крушель-

ницький, Михайло Яцьків, Богдан Лепкий, Василь Стефаник, Іван Семанюк, Михайло Коцюбинський, Агафангел Кримський, Любов Яновська, Модест Левіцький, Грицько Григоренко, Микола Чернявський, Надія Кибальчич, Володимир Винниченко.

Напрямок півсотні українських письменників - цілком демократичний, пройнятий ідеалами народоправства, народолюбства і соціальними скарбами народности.

Збереження окремішностей української народної удачі і широке народолюбство, ці основи виконання заповіту Шевченка, свято почитуються молодією українською літературою і в сьому слава великого Кобзаря України: його заповіт увійшов в життя, його головні теми розвивають десятки письменників, його основна ідея - широке народолюбство - стала основою української молоді літератури.

Не пишається література ця надзвичайними талантами, але вона одмітна своїм патріотизмом, звязком з рідним краєм. Ця значна особливість і перевага української молоді літератури не часто зустрічаються по літературі взагалі.

Новітня цивілізація дала літературі місію розповсюджувати народну свідомість. Як відомо, така роль належить інтелігенції. Через це література уявляє собою організацію навчання інтелігенції. Але це особливе навчання: воно йде од самого народу, з його головних настроїв, бажань і ідеалів, котрим література дає найбільшу силу.

Тут ми наближаємось до самонайголовнішої основи Тарасової слави. Тарас Григорович Шевченко своєю поезією поклав початок від народження народної самосвідомості України, виходить - поклав основу відродження нації української. Він возвеличив у своїй поезії матір-Україну, возвеличив і без того святе народне слово - «мати», возвеличив жінку і любов чоловіка й жінки, він з геніяльним майстерством змалював історичні пережитки у думках народу. Він у всій глибочині показав велику здатність українського люду, здатність індивідуалізації усього головного в житті, - ту здатність, котра відбивається в основі людської любові, якою живуть люди. Усім цим, найважливішим у своїй поезії, він показав шлях народній свідомості. І на цьому шляху розвитку народної самосвідомості вже 50 років працює українське громадянство. В цьому - слава Кобзаря України, його велике значіння: *організатора української нації.*

Микола Биков

* Орфографія згідно з оригіналом.

Корінець
книжкової
опргви.